ABOVSKÉ KULTÚRNE CENTRUM – DIVADLO ROMATHAN – KOŠICE

ROMATHAN

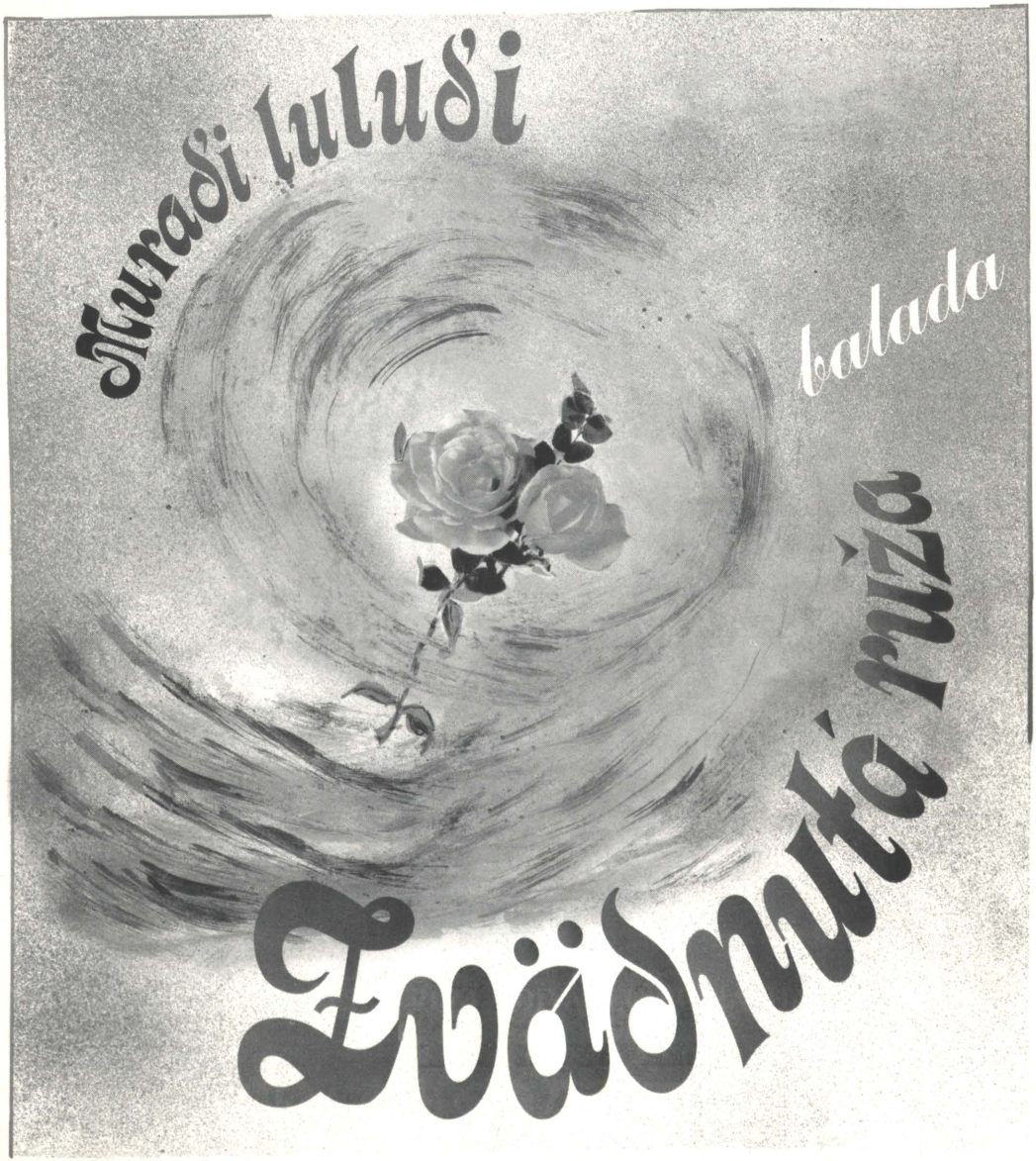

DIVADLO ROMATHAN

ďakuje všetkým svojim divákom

za priazeň,

ktorú nám prejavili v roku 1996

Prajeme Vám veselé Vianoce

a šťastný nový rok 1997

Zvädnutá ruža

(balada)

Námet: **Soňa SAMKOVÁ**
Hudba: **Ondrej FERKO**
Scenár, texty piesní a dramaturgia:**Daniela MIKLÁŠOVÁ**
Preklad do romčiny: **Milan GODLA, Anna KOPTOVÁ**
Réžia: **Juraj SVOBODA a.h.**
Dirigent: **Dezider MIKO**
Choreografia: **Mária PAVLIJOVÁ**
Scénografia: **Štefan HUDÁK a.h.**
Kostymérka: **Soňa KAANOVÁ-HRONOVÁ a.h.**
Asistent réžie: **Jaroslav BALOG**
Asistent choreografie: **Dezider HRICKO**
Hudobná príprava a korepetície: **Ivan PACANOVSKY, Vlastimil TICHÝ**
Inšpicia: **Jaroslav BALOG**
Javiskový majster: **Dušan SÝKORA**
Zvuk: **Pavol SPIŠSKÝ**
Svetlo: **Dušan SÝKORA**
Garderóba: **Mária BOHÓOVÁ**
Výroba scény a kostýmov: **Javisková technika DR pod vedením Ing. Milana Mičku**

1. premiéra 5. decembra 1996
2. premiéra 8. decembra 1996
Divadlo THÁLIA KOŠICE

Riaditeľka: **Anna KOPTOVÁ**
Umelecký šéf: **Ján ŠILAN**
Sezóna 1996/97, 15. premiéra

OSOBY A OBSADENIE

Luluďi **Alena Klempárová**
Kama **Edita Ružičková**
Vajda **Milan Godla**
Michal **Jaroslav Rusnák**
Mikuláš **Peter Macko a.h., Ján Šilan**
Zemanka **Anetta Ficzuová, Daniela Miklášová**
Sedra **Dana Dudyová**
Lola **Jolana Badžová**
Filip **Marián Balog**
Chlapec 1 **Jaroslav Balog**
Chlapec 2 **Ľudovít Dančo**
Chlapec 3 **Gabriel Bikár**
Dievča 1 **Emília Hudyová**
Dievča 2 **Marta Horváthová**
Dievča 3 **Monika Dunová**
Slepý Cigán **Sergej Mižigár a.h.**
Rom 1 **František Moro**
Rom 2 **Štefan Rajko**
Rom 3 **Robert Bikár**
Rom 4 **Roman Godla**
Verbovač 1 **Jaroslav Balog**
Verbovač 2 **Ľudovít Dančo**
Romka **Magdaléna Žigová**
1. žena **Emília Hudyová**
2. žena **Marta Horváthová**
Kamina matka **Magda Kokyová**
Huslista **Jozef Holub**
Spolu účinkujú **Dezider Bikár, Dezider Hricko, Peter Ferenc, Bartolomej Červeňák, Samuel Sendrej**
Hrá **orchester Divadla ROMATHAN**
pod vedením Dezidera Miku

Režisér Juraj **SVOBODA**

Režíroval vyše 80 divadelných, vyše 100 televíznych a filmových inscenácií, asi 50 hier a 15 iných relácií v rozhlase. Režisér Juraj Svoboda a.h. -„V hercoch odklína nové, netušené polohy... Do inscenovaného textu prináša vlastný interpretačný vklad..." Takto hodnotili jeho prácu odborníci divadelnej múzy, keď po absolutóriu VŠMU v rokoch 1957 - 61 realizoval až 11 inscenácií v bývalom žilinskom Divadle P. Jilemníckeho a 8 hier v Krajovom Divadle v Trnave. Hoci sa v roku 1961 stáva interným režisérom bratislavskej televízie, ostáva verný divadlám, z čoho vyplýva aj rôznorodosť dramaturgického výberu. V inscenáciách spája líniu realistického divadla s výraznou psychologickou motiváciou. Zároveň sa formuje aj ako režisér - pedagóg. Z množstva hier, ktoré režíroval vo svojom rannom období najradšej spomína na Hunsberryovej HROZIENKO NA SLNCI, ktorú uviedlo žilinské divadlo v roku 1960, Williamsov ZOSTUP ORFEA, či Shakespearov SEN NOCI SVATOJÁNSKEJ na pódiu trnavského divadla v roku 1961.

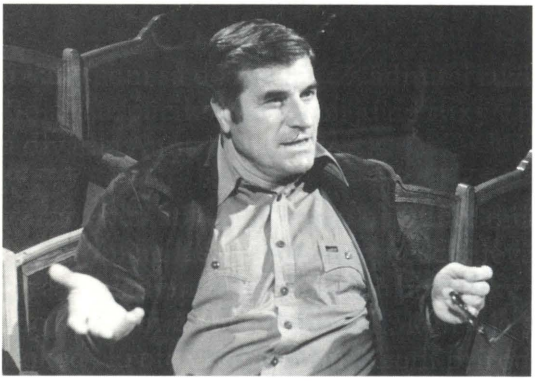

Svobodova režijná tvorba výrazne zapôsobila v roku 1968, keď nastúpil ako interný režisér do činohry Novej scény v Bratislave. Jeho prvá réžia - Anouihlov ŠKOVRÁNOK priniesla divákom silný zážitok v rovine emocionálnej i racionálnej. Na Novej scéne pôsobil 3 sezóny, potom odišiel za pedagóga réžie na VŠMU, kde sa postupne habilitoval na docenta a profesora. Odvtedy až po dnešok je hosťujúcim režisérom vo všetkých divadlách nielen na Slovensku, ale aj v Čechách, v rozhlasových a televíznych štúdiách.

Z množstva úspešných dramatických hier spomeňme inscenáciu drámy A.V. Mrštíkovcov, ktorú režijne pripravil s martinskými hercami v Roku českého divadla /1983/. Sugestívne, emocionálne pôsobivá inscenácia patrila k absolútnej špičke produkcie československých divadiel k storočnici pražského ND.

Z televíznych inscenácií O'Neillovej ANNA CHRISTIE získala Cenu čs. kritiky /1966/, Štricov TAKÝ OBYČAJNÝ DEŇ - cenu v Televíznej žatve /1971/ a inscenáciu Radojeva SVEDECTVO ocenili Cenou kritiky na Medzinárodnom televíznom festivale v Prahe /1976/.

O tom, že je vítaným hosťujúcim režisérom aj v Divadle ROMATHAN, svedčia slová protagonistov balady, ktorí o ňom hovoria: „... Náš pán režisér..."

Daniela **MIKLÁŠOVÁ**, dramaturgička

MNOHÍ sa ma pýtajú - ako som sa dostala k „Zvädnutej ruži?" Odpoviem - veľmi prozaicky. Bola ešte púčikom, keď mi ju do ruky v podobe poviedky vložila riaditeľka divadla Anna KOPTOVÁ.

AUTORKA poviedky a zároveň sólistka nášho divadla Soňa SAMKOVÁ v nej citlivo rieši večný problém lásky, tentoraz medzi dievčinou z kočovného cigánskeho tábora a mladým zemanom. Do poviedky vložila celé svoje romstvo, túžbu po voľnom živote, ako vták, ktorý je spätý s prírodou, raz láskajúcou, inokedy kruto vyčíňajúcou. Krotiť prírodné živly nie je ľahké. Podobne sa nedá skrotiť búrka v srdci, ktorá sa derie živelne von, začína byť problémom - nielen jej dvoch milujúcich obetí, ale aj spoločnosti, rozdielnej svojimi názormi a predsudkami. Púčik ako symbol bezstarostnej mladosti sa rozvíja do krásy, čistej a nefalšovanej lásky. Nevie pochopiť svet neprajníkov, preto pomaly a sám vädne. Dej vložený do balady, odohrávajúci sa v 18. storočí, no aktuálny... Človek si nevdojak vzdychne - bodaj by sme sa už nemuseli stretávať so "zvädnutými ružami"... V dnešku takom chudobnom na obyčajné porozumenie medzi ľuďmi...

PRETO poodhrňme oponu a vžime sa do príbehu čias dávno minulých. Snažme sa cez myslenie, podfarbené nespútaným temperamentom ale aj smútkom, prýštiacim z hĺbky duše, pochopiť súčasnosť s čoraz zložitejšími vzťahmi... Vinú sa ako nekonečná niť životom ľudstva a v každom jeho uzlíku je kúsok osudu nás všetkých...

Nuž - bavme sa a uvažujme.
Dobrý večer !

Peter **MACKO**, herec

Matúš z Maríny Havranovej, Alfréd v Tanci nad plačom, Polonius vo Faustovi a množstvo ďalších postáv. Tragické, komické, dramatické, hravé, no predovšetkým - presvedčivé svojou hĺbkou, rozohranou do najmenších detailov. Lebo čo sa skrýva v človeku? Radosť, žiaľ, zlosť, pomstychtivosť, skromnosť a - láska. Len ju objaviť... A práve láskou človek víťazí...

„...Mám veľmi rád ľudí. Pre mňa sú to najkrajšie chvíle, do postavy vložiť všetko, čo viem, čo v sebe nosím. Najväčšou odmenou je pre mňa aplauz, radosť z poznania, že sa ľudom hra páči, že ju pochopili... Nezabudnuteľným zážitkom bol pre mňa Ostrovského LES, kde som hral komickú úlohu ‚šťastlivca'. Ňou som začínal svoju hereckú dráhu v 50-tych rokoch v košickom divadle," povedal o sebe Peter MACKO, výrazná osobnosť a pilier činohry VS Divadla J. Borodáča v Košiciach. Za vyše 52 rokov vytvoril asi 300 divadelných postáv. Kolega Jozef Hodorovský ho nazval „Posledným Mohykánom." Pretože okrem ročného pôsobenia v prešovskom DJZ, zostal verný Košiciam.

Nerád sa chváli cenami Litfondu, štátnym vyznamenaním Za zásluhy o výstavbu alebo skutočnosťou, že sa v roku 1980 stal Zaslúžilým umelcom. Jeho skromnosť spočíva aj v tom, že prijal v našom divadle úlohu zemana v balade Zvädnutá ruža.

„Veľmi dobré poznám Janka Šilana a pána režiséra Juraja Svobodu. Oslovili ma a bol som zvedavý, ako sa pracuje v ROMATHAN-e. Prišiel som medzi ‚silných' ľudí, omladol som pri nich a viem, že o pár rokov z ‚romathancov' budú veľkí a ozajstní profesionáli, lebo sú veľmi šikovní..."

Herci z nášho divadla ho privítali s nadšením. Vážia si ho ako osobnosť, no predovšetkým ako človeka. Od ktorého sa môžu veľa naučiť nielen pre svoju hereckú profesiu, ale v prvom rade - do života...

PREDSTAVUJEME

Ján ŠILAN - umelecký šéf a režisér stál pri zrode ROMATHANU. Dnes však nechceme spomínať., iba priblížiť osobnosť tohto umelca, ktorý sa podujal v balade stvárniť postavu zemana. Prečo? „Kvôli divadlu, ktoré je zájazdové. V úlohe zemana bude vystupovať vynikajúci herec Peter Macko. On sa, žiaľ, nebude môcť zúčastňovať na všetkých zájazdových predstaveniach. Okrem toho sa znovu napĺňa moja životná programovosť - byť aj hercom. Túto ‚rolu' , žiaľ skoro pred 25 rokmi som musel opustiť kvôli zdraviu... V plnej miere som sa však venoval, vo vtedajšom prešovskom DJZ, réžii a výstavbe budovy divadla. Verím, že môj návrat ako herca, pomôže zabezpečiť prevádzku nášho divadla".

Mária PAVLIJOVÁ - do ROMATHANU sa „pretancovala" ako absolventka odboru choreograf - pedagóg z Kyjeva. Bývalá baletka Akademického divadla T. Ševčenka a kyjevskej Štátnej operety, trénuje s "romathancami" už druhú sezónu. Za sebou nemá len klasický, ale aj džezový balet, ktorému sa venovala v Prahe.

„Tanec je pre mňa všetkým. Keď počujem hudbu, okamžite si k nej dotváram tanečné kreácie. Je to krásna práca zhmotniť myšlienku hudobného skladateľa do pohybov ľudského tela a tým vyjadriť hĺbku celej myšlienky, pochopiť jeho dušu, srdce... Balada je pre naše romské divadlo niečo nové. Z temperamentu sa vžiť do lyriky... V tejto práci mi veľmi pomáha Dezider Hricko ako asistent choreografie. Je mi veľkou oporou."

Tvorivý nepokoj, ktorý Mariku prenasledoval aj po nociach, určite priniesol svoje zrelé ovocie, iba doň zahryznúť. Jeho chuť vám dlho zostane v ústach, až po ňom znovu zatúžite. No načo toľko slov? Veď sami posúďte...

POVEDALI O SEBE

Alena KLEMPÁROVÁ - Luluďi: „V postave prežívam vnútorný boj lásky a nenávisti k bielym, navonok pôsobím chladne a sebavedome... V bežnom živote mám rada všetkých dobrých a úprimných ľudí, bez rozdielu pleti. Som veľmi spokojná aj s prístupom a spoluprácou režiséra Juraja Svobodu, lebo môžem vyjadriť svoj názor na postavu. Každú scénu, pocit, detail sa snažíme dôkladne analyzovať... Viac mi vyhovuje hranie, no do spevu sa dá vložiť viac citu..."

Milan GODLA - Vajda: „Ešte veľa chleba musím zjesť, aby som bol dobrým hercom a spevákom. Pri nástupe do divadla som sa tešil, že budem hercom, hoci som predtým spieval v prešovskom zbore spolu s Mariánom Balogom." Načo toľko skromnosti, keď režisér Juraj Svoboda o ňom hovorí: „Milan Godla je pán herec..." Postavy vajdov, otcov a vodcov mu prischli v každej inscenácii, rozprávke, či muzikáli. A všetky sú iné. „Vajda v balade je celkom iný, na vysokej emocionálnej úrovni, strašne sa mi páči..." hovorí Milan. Dodajme, že je aj prekladateľom do romského jazyka. Nie sú to len divadelné scenáre, ale aj texty v detskom časopise Štvorlístok, ktorého je šéfredaktorom.

Jaroslav RUSNÁK - Michal: Je mi bližšie herectvo ako tanec, hoci som predtým pôsobil vo folklórnom súbore Gemerčan. Moja túžba - byť hercom sa splnila po konkurze do Romathanu. Michal ako postava bieleho zemana? Je to pre mňa niečo nové... Keďže inklinuje k Romom, je mi blízka. Od pána režiséra J. Svobodu som sa mnohému naučil, možno aj pre svoje budúce povolanie, pretože by som sa chcel venovať réžii...

Jolka BADŽOVÁ - Lola: Kto pozná naše divadlo, spomenie si na krehký zjav Šejinky v rozprávke Veľký primáš Baro, alebo na Rusalindu v mizikále Cigáni idú do neba. Tancuje aj hrá...Lola? „Je provokatívna, skôr nepriateľská k Luluďi. Je dosť ťažké vžívať sa do postavy, ale práve preto ma láka..."

Marián BALOG st. - Filip: „Pred nástupom do ROMATHANU som tri roky spieval a hrával drobné úlohy v prešovskom DJZ. No najradšej hrám. Na druhom mieste je spev, potom tanec..." Prezradíme že „robí" všetky spomínané disciplíny na jednotku. Či je to Bibachtalo - zlá sila sveta v rozprávke Veľký primáš Baro, alebo Zobar v muzikále Cigáni idú do neba. A Filip? Nechajte sa príjemne prekvapiť.

Divadlo ROMATHAN úprimne ďakuje svojim sponzorom:

PEKÁREŇ U JARKY
Galaktická 1/A, Košice
t. č. 095/742932

FIRMA **TAURIS ALFA**, s.r.o.
Rimavská Sobota

VÍNO a.s. KOŠICE, Hviezdoslavova 2, 040 01 Košice, SLOVAKIA
tel.: 0042/95/62 332 44 (62 332 45) fax: 0042/95/62 333 16

Bulletin Divadla ROMATHAN
sezóna 1996/97
Zostavila: Daniela Miklášová
Vydáva: Abovské kultúrne centrum v Košiciach